

TELEVISIO JA RADIO – TIETOKANAVISTA MEDIASPEKTAAKKELEIHIN

Muistan edelleen elävästi sen ihastuksen tunteen, kun 2000-luvun alussa näin ensimmäisen kerran Salon elektroniikkamuseo-hankkeen kokoelmat Meriniityn teollisuus-alueella. Isoon teollisuushalliin oli kerätty valtava määrä radioita ja televisioita varastohyllyihin, lisäksi vieressä sijainneelta Nokian tehtaalta oli kulkeutunut uutta tavaraa monitorien ja kännyköiden muodossa. Television ja radion kulttuurihistoria on kuin tuo varasto täynnä ehtymättömiä, uusia tarinoita ja kokemuksia, joista tämä *Tekniikan Waiheita* -lehden teemanumero tarjoaa teille nyt uuden otoksen. Uuden ja vanhan mediateknologian tarkasteluun pyrkivällä artikkelilla ja katsauksilla on pyrkimyksinä osoittaa, millaisia murroksia, jatkumojä ja katvealueita television ja radion historiaan on kuulunut.

Sami Kolamo tarkastelee artikkelissaan tunnekuvien merkitystä MM-jalkapallo-otteluiden kaltaisissa mediaspektaakkeleissa. Kolamon havaintojen mukaan televisio-kuvien dramaturgiaa purkamalla voimme paremmin ymmärtää, miten nykyaikaisten jalkapallo-otteluiden televisiobrändäys on rakentunut. Pauliina Tuomen artikkeli käsittelee puolestaan Emmerdale-televisiosarjan lisäpalveluksi luotujen verkkosivujen muodonmuutosta vuosina 2002–2014. Tuomi osoittaa, että sosiaalinen media ei historiallisesti ole merkinnyt kovinkaan vallankumouksellista muutosta kyseisen televisio-ohjelman verkkoviestinnän tavoissa. Jouni Keskinen johdattelee meidät lähes sadan vuoden päähän, kotimaisen yleisradiotoiminnan varhaisvaiheisiin, ja tarjoaa mielenkiintoisen tapaustutkimuksen vuonna 1923 aloittaneesta Tampereen Radiosta. Keskinen havaintojen mukaan juuri Tampereen

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Tunnekuvista tarinoita: TV-futiksen dramaturgiaa erittelemässä Sami Kolamo	5
Emmerdale netissä: Ohjelmakohtaisten sivustojen käyttötarkoitukset osana katselukokemusta Pauliina Tuomi	23
Koko kaupungin radio: Yleisradio-toiminnan synty Tampereella 90 vuotta sitten Jouni Keskinen	32
Katsaukset	
Väritelevision alkuvaiheet suomalaisessa televioteollisuudessa: Tarkastelussa Salora ja Salora VTO1, Finlandia Color -väritelevisio (Leena Järvelä)	53
Kuulovammaisten lisäpalvelusta suuren yleisön tietokanavaksi: Yleisradion teksti-TV:n varhaishistoria (Petri Saarikoski)	58
Seminaarit ja matkat	
Liikkuvuustutkijat kokoontuivat Philadelphiaan (Markus Kari)	63
Uutta tietoa kylmän sodan Itä-Euroopan tietotekniikasta (Petri Paju)	66
Järjestöt	
Mallintamista ja toimivaa tekniikka THS:n syysseminaarissa Tampereella (Kimmo Antila)	68
Uutiset	70
Abstracts	74

Radio oli ensimmäinen merkittävä yleisradio Suomessa ennen valtiollisen Yleisradion toiminnan alkamista.

Leena Järvelän tutkimuskatsaus tarkastelee Saloran väritelevisiotoiminnan alkua Salossa 1960- ja 1970-luvulla. Katsaus luo yhden yrityksen pohjalta tarinan erään elektroniikkateollisuuden haaran kultaajasta, jolloin salolaisesta firmasta kasvoi nopeasti maailmanlaajuinen high tech -yritys. Omassa katsauksessani tutkin arkistomateriaalin pohjalta Yleisradion teksti-TV:n varhaisvaiheita. Tuon käsittelyssä esille, miten alun perin kuulovammaisille tarkoitettu tekstityspalvelu muuttui kaiken kansan ”tietokanavaksi”.

Toivottavasti viihdytte tämän tuoreen lukupaketin ääressä. Lisäksi haluan toimintuskunnan puolesta toivottaa teille kaikille oikein rauhaisaa vuodenvaihdetta!

Petri Saarikoski

Petri Saarikoski on toiminut tämän *Tekniikan Waiheiden* numeron vastaavana toimittajana.

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura THS ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 31 e/vuosi. Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Sampsa Kaataja, sampska.kaataja@uta.fi, tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi) tai seuran postiosoitteeseen (ks. sivu 2).

Tekniikan Historian Seuran jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja irtokappaleita, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali sähköpostitse päätoimittajalle tai toimitussihteerille. Nomaalipostissa lähtettävän aineiston kohdalla ota yhteys toimitukseen (ks. toimituksen yhteystiedot s. 2). Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö: artikkeleiden osalta ota yhteys päätoimittajaan, muu aineisto numeroon 1/2015 6. helmikuuta ja numeroon 2/2015 8. toukokuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia. Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä vastaa kirjoittaja. Artikkelit tarkastetaan vertaisarviointimenetelmällä. Kuvamateriaalin luovuttaja vastaa kuvien julkaisuoikeudesta. Yksityiskohtaiset kirjoitus- ja aineisto-ohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta <http://www.ths.fi/ohjeet.htm>.